

XVIII. století udělaly z rumunského sedláka robotníka. Plutokracie, vláda, stát, církve se spojily proti rumunskému zemědělci. Tu a tam se stala reforma, která dala více půdy sedlákovi — ale Mitrany vždy dokáže, že zisk vždy šel do kapes vládnoucí třídy. Přes to nevolnictví, známé západní Evropě, neopakovalo se úplně v rumunské historii. Polský a ruský sedlák se měl o hodně hůř.

První efektivní omezení práv sedláka v jeho právu na zem bylo zavedeno v Moldavii roku 1803. Také počet dobytka, který si směl držet, byl omezen. Ve Valachii přišly restriktce s »Règlement Organique«, vypracované spolu se zástupci země již 1830 a po schválení vládou Tureckou a Ruskou zavedené ve Valašku v červnu r. 1831. Všechna správa země byla ponechána v rukou bojarů, kteří ani potom neplatili žádných daní. Na druhé straně všechna břemena spočívala na stavu selském a městském. Celý systém bylo maskované nevolnictví.

Emancipace z roku 1864 byla jenom na papíře. V praxi nebyla skoro vůbec aplikována. Podle Dobrogeanu-Ghera: »Reforma z roku 1864 nesla ve svém lůně hrozný rok 1907«.

S příchodem krále Carola a s neodvislostí sedlák se měl ještě hůř. Mitrany zde ukázal svoje mistrovství v analýze politického pozadí Rumunska. Krátce řečeno, profesionální a střední třídy byly vtaženy do nového vládního systému a mezi sedlákem a ostatními třídami se objevila ohromná politická a ekonomická propast. Konservativci nedovolili žádné reformy a liberálové počali budovat obchodní a průmyslové podniky — za zemědělské peníze. Další reformy zachovaly *status quo*. Věc došla tak daleko, že sedlák mohl ztratit svoji svobodu, protože neprodukoval, kolik úřady odhadly, ale jeho nástroje se nemohly prodat na zaplacení dluhů.

Revoluce z roku 1907 se tak řečeno odstřílela. Německá děla byla účinná. Ale vládnoucí třídy se začaly obávat celého hnutí. Ke konci roku zákon pro zemědělské kontrakty konečně chránil zemědělce a ne velkostatkáře.

V balkánské válce synové sedláků šli na expedici do Bulharska. Viděli nové poměry a Bratianu byl nucen oznámit program pozemkové reformy. Dimitrij Sturza konečně promluvil obávané slovo — »expropriační princip«. Pak přišla světová válka, ruská revoluce. Rumunský král přijel na frontu a slíbil skoro všechno svým zemědělským bojovníkům. Válečné a poválečné zákony změnilly nové Rumunsko. 1.053.628 osob se registrovalo a žádalo o zem. Do 1. září, roku 1927, jenom 639.113 osob dostalo 2.037.293·04 hektarů země.

Avšak politicky se dostali zemědělci k veslu až v listopadu 1928. Budoucnost Rumunska záleží na zemědělci. Dnešní situace dokazuje, že již byl čas, aby konečně se dostal sedlák k vládě.

Mitrany dokazuje, že výsledky reformy zničily řadu populárních legend. Jedna z nich byla, že velkostatkáři produkovali pro trh, a malozemědělec pro sebe; jiná, že vesnice na velkostatkáři měly lepší kulturu než izolované; a konečně, že prosperita Rumunska záleží na exportu obilí. Mitrany dokazuje právě opak.

Kniha je plná dokumentů a statistik, které jsou neocenitelné pro toho, kdo studuje rumunské poměry.

Dr. Josef S. Rouček.

BIBLIOGRAFIE.

ČESKÁ.

Besědovskij (Grigorij). — Paměti sovětského diplomata. Díl. II. Praha, Otto 1930. 230 str.

Dalton (Hugh). — Základy veřejných financí. V Praze, Svěcený 1930. 360 str. 24'—.

Doležal (Jaromír). — Masaryk v cizích literaturách. Praha, Orbis 1930. 84 str. 9'— Kč.

Doročov (P.) — Kolčakovština. Praha, Rejman 1930. 291 str.

Ferenčík (Ján). — Pápež a pápežský stát. Bratislava, Ústr. kat. kanc. 1930. 105 str.

Havlíček Borovský (Karel). — Poučení občanům. Výbor ze spisů. Praha, Stát. nakl. 1931. 172 str.

Hrubý (František). — Ladislav Velen z Žerotína. Praha, Historický klub 1930. XI — 381 str.

Kisch (Egon Erwin) dovoluje si předvésti americký ráj. Praha, Pokrok 1930. 324 str. 29'—.

Kojecký (Zdeněk). — Čtvrt století ruské revoluce. V Praze, Svěcený 1930. 241 str. 16'—.

Krejčí (František). — Filosofie posledních let před válkou 2. vyd. Praha, Laichter 1930. 463 str. 54'—.

Krofta (Kamil). — Politická postava Dra Kramáře. Praha, Dem. Střed 1930. 53 str.

Lacour-Gayet (G.). — Napoleon. V Praze, Borový 1930. 851 str.

Ludwig (Emil). — Lincoln. V Praze, Melantrich 1930. 479 str. 80'—.

Na cestě k bolševismu. These k VI. sjezdu Komun. strany Čsl. Praha 1930. 106 str. 3'—.

Pekař (Josef). — K českému boji státoprávnímu za války. Praha, Historický Klub 1930. 32 str.

Příhoda (Václav). — Racionalisace školství. Praha, Orbis 1930. 461 str. 48'—.

Růžička (K.). — Průmyslová, obchodní a zemědělská ČSR. v roce 1929. Mělník 1930. 176 str.

Seton-Watson (Robert William). — Sarajevo. Studie o vzniku velké války. 2. vydání. V Praze, Melantrich 1930. 343 str. 37'—.

Schuster (Václav). — Celní válka nebo celní mír? Přes 70.000 km celních hranic k hospodářskému sblížení v Evropě. V Praze, Orbis 1930. 69 str. 10'—.

Sis (Vladimír). — Karel Kramář. Praha 1930, 328 str.

Stolz (Jiří). — Mzdy a hospodářská konjunktura. V Praze, Odb. sdruž. čsl. 1930. 60 str. 2'50.

Vilinskij (Valerij S.). — K slovenské otázce. Tři koncepce slovenské vzájemnosti. Praha, Petr 1931. 118 str.

Zachystal (František). — Hospodářský zeměpis ČSR. Praha, Unie 1931. 109 str. 12'—.

FRANCOUZSKÁ.

Courtin (R.)-*Fromont* (P.). — Essai sur la crise agricole: production et population. Recueil Sirey 1930. 47 str. 5 fr.

Ferenci (Oscar de). — La vérité sur l'Alsace. Bloud et Gay 1930. 500 str. 12 fr.

Haumant (Emile). — La formation de la Yougoslavie. Bossard 1930. 754 str. 60 fr.

Laloy (Emile). — La guerre mondiale: ses origines et l'après-guerre d'après leurs principaux historiens. Klincksieck 1930. 722 str. 20 fr.

Lemery (H.). — De la guerre totale à la paix mutilée. Alcan 1930. 368 str. 15 fr.

Mariotte (Pierre). — L'Europe et les Etats-Unis devant

la Société des Nations. Edit. internat. 1930. 300 str. 40 fr.

Problèmes (Les grands) internationaux de l'heure présente. Spes 1930. 250 str. 15 fr.

Redslob (R.). — Le principe des nationalités. Paris, Recueil Sirey 1930. 275 str. 40 fr.

Rosselli (Carlo). — Socialisme libéral. Valois 1930. 224 str. 15 fr.

Simart (Maurice). — Interprétation du monde moderne. Flammarion 1930. 308 str. 12 fr.

Tibal (André). — La Roumanie. Paris, Rieder 1930. 152 str. 18 fr.

Trockij (Lev Davidovič). — L'Internationale communiste après Lénine. Rieder 1930. 440 str. 20 fr.

Trotabas (L.). — Constitution et gouvernement de la France. Colin 1930. 10'50 fr.

NĚMECKÁ.

Weberstedt (Hans). — Die Paneuropa-Gefahr. Leipzig, Weicher 1930. 32 str. 0'80.

Weber (Adolf). — Der Kampf zwischen Kapital und Arbeit. Tübingen, Mohr 1930. XIX - 547 str. 24'50.

Weber (Heinrich). — Einführung in die Sozialwissenschaften. Berlin, Gersbach 1930. VIII-152 str. 6'75.

Weil (Fritz). — Das Werden eines Volkes und der Weg eines Mannes: Eduard Beneš. Dresden, Reissner 1930. 265 str. 6'—.

Weil (Bruno). — Der Prozess des Hauptmanns Dreyfus. Berlin, Rotschild 1930. VIII - 278 str. 4'80.

Westphalen (F. A.). — Die theoretischen Grundlagen der Sozialpolitik. Jena, Fischer 1931. VII-196 str. 10'—.

Wilbrandt (Hans). — Agrarkrise und Rationalisierung. Berlin, Parey 1930. IV - 92 str. 4'—.

Wintgens (Hugo). — Der völkerrechtliche Schutz der nationalen, sprachlichen und religiösen Minderheiten. Stuttgart, Kohlhammer 1930. XXXV-502 str. 28'—.

Winkler (Wilhelm). — Die Einkommensverschiebungen in Österreich während d. Weltkriegs. Wien, Hölder-Pichler-Tempsky 1930. 11'25.

Woytinsky (Wladimir). — Tatsachen und Zahlen Europas. Wien, Paneuropa-Verlag 1930. 211 str. 6'—.

Wunde (Die offene) Europas. Handbuch zum europ. Minderheitenproblem. Hermannstadt, Krafft & Drotleff 1930. 192 str. 7'80.

Zechlin (Egmont). — Bismarck und die Grundlegung der deutschen Großmacht. Berlin, Grote 1930. 17'50.

Zingarelli (Italo). — Das Erbe von Versailles. Wien, Amalthea 1930. 405 str. 9'—.

Vydavatelé: Dr. Jaroslav Krejčí a Vilém Koudelka. Odpovědný redaktor Vilém Koudelka. Revue »Moderní stát« vychází jednou měsíčně s výjimkou dvou prázdninových měsíců. Celoroční předplatné v tuzemsku Kč 100'—, jednotlivá čísla Kč 12'—, dvojčísla Kč 18'—. Pro cizozemsko zvyšuje se předplatné o poplatky poštovní na ročních Kč 115'—.

Kdo si ponechá ukázkové číslo, považuje se za odběratele. Odbírání časopisu přestává jen písemnou výpovědí. Pouhé vrácení výtisku nestačí. Novinová sazba povolena fed. pošt a telegrafů č. j. 85.224/VII.-28. Toto číslo vyšlo v měsíci únoru 1931. Tiskem Státní tiskárny v Praze.